

at gøre en lille Rejse for at besøge Slægt og Venner. Stort mere kan der ikke overkommes for 10—12 Kr. Disse to Aar tror jeg, man meget let kan komme over, og jeg vil henstille til den højtærede Indenrigsminister, om han ikke vilde kunne henstille til Vandboforeningerne, at de uddelte Pengene f. Ets. inden Slutningen af Juni Maaned, det vilde vel være en passende Bestemmelse i dette Forhold, og at der tillige fastsættes et Minimum for disse Understøttelser. Der er derimod en anden Vanskelighed, som har mere at betyde, det er hele Ordningen af Husmændenes Rejseplan. Nu er Forholdet det, at naar Husmænd faa Rejseunderstøttelse, overlades det ganske til dem selv at finde Steder, hvor de kunne have noget Udbytte af at komme hen, det er derfor ganske tilfældigt, om de faa noget synderligt Udbytte af en saadan Rejse. Dermed følger noget andet, nemlig at de Husmænd, som ere bekendte for at drive deres Jord godt, risikere derved, at faa et overvældende Antal af besøgende, saaledes at de hver Dag kunne risikere at faa Besøg af rejsende Husmænd, som ville tale med dem, og som optage alt for meget af deres kostbare Tid. Dette har ført til, som jeg ved at der er mange dygtige Husmænd, som have tænkt paa at bede sig fritagne for saadanne Besøg, skønt de i og for sig have været dem særkomne, men de have ligesom ikke haft Raad til at anvende al den Tid paa at modtage de fremmede rejsende, som de hidtil have gjort. Jeg tror ikke, at det kan vedblive at gaa i Længden, som det hidtil har gaaet, og jeg vil derfor henstille til den højtærede Minister og det kommende Finansudvalg, om der ikke kunde gøres noget ved dette Forhold. Det staar for mig saaledes, at der nok kunde gøres noget, som kunde hjælpe noget, og det var at faa udarbejdet en Vejledning, som kunde give vedkommende Husmænd Oplysning om, i hvilke Egne af Landet der var samlet saadanne dyrkede Husmandsflodder, som de kunde have Gavn af at se, og tillige give Anvisning paa en Maade til at foretage Fællesrejser paa under Vejledning af kyndige Husmænd, saaledes som man allerede i Praksis i privat Vej er begyndt paa. Jeg tror, at de Fællesrejser, som hidtil have været foretagne, have givet et overordentlig godt Udbytte for de vedkommende; thi det drejer sig for Husmændene ikke blot om at komme ud og se godt dreven Jord, men det gælder fuldt saa meget om for dem at faa Vejledning til at samtale med deres Standsfæller om disse Ting og om de Erfaringer, som hver i sin Drift har gjort.

Jeg tror, at ved Udarbejdelsen af en saadan Vejledning, f. Ets. ved Hjælp af de Indberetninger, som ere komne om præmierede Husmandsflodder, og ved Hjælp af de Erfaringer, som ere gjorte af private og paa anden Maade, vil man faa god og paalidelig Vejledning om Ruterne og Maaden, hvorpaa man bedst kan indrette sig, og saa vil denne Bevilling stifte mere Nytte for de rejsende og blive til mindre Ulempe for dem, de besøge.

Det andet Spørgsmaal, jeg skal tillade mig at fremdrage, forterer under Kultusministeriet. Det er Spørgsmaalet om Statens Stilling til hjemløse Børns Opdragelse, særlig til Børnehjemmene. Der findes paa Finansloven Bevillinger til forskellige Børnehjem og Opdragelsesanstalter, som have staaet i en Række af Aar, men det vil være ærede Medlemmer bekendt, at der rundt om i Landet er Virksomheder, som kræve, at Staten ganske anderledes skulde gribe ind i disse Forhold. Jeg tror i ethvert Tilfælde, at det vil blive nødvendigt at overveje denne Sag ganske anderledes alvorlig, end man hidtil har gjort i Rigsdagen. Sagen har jo en Forhistorie i Rigsdagen; alle de Børnehjem, som staa paa Finansloven, ere komne derind inden 1882, men i 1882 skete der en Forandring i Ministeriets og Rigsdagens Holdning. Som den daværende Ordfører for Finansudvalget, Grev Holstein, udtalte her i Tinget, var man i Finansudvalget gennem de Oplysninger, man der havde faaet, kommet til det Resultat, at Børnehjemmene for største Deel vare Anstalter, som Kommunerne brugte for paa en nem Maade at faa deres fattige Børn anbragte, og man mente saa i Udvalget, at hvis man overhovedet vilde hjælpe Kommunerne til at bære deres Fattighyrder, saa var det dog en Omvej og en noget underlig Omvej at støtte disse Anstalter og derigennem Kommunerne hist og her, og man var kommen til det Resultat, at hvis man skulde gøre noget for Børnehjemmene, saa burde man have Garanti for, at de Børnehjem, man understøttede, vare Anstalter, som havde mere almindelig Betydning, at Kommunerne virkelig ogsaa gave et flækkeligt Tilskud til dem, at der var et godt Tilsyn med dem o. s. v. Endelig havde man ogsaa gjort nogle kedelige Erfaringer, idet man havde set enkelte Personer, som havde spekuleret i Oprættelsen af Børnehjem og i den Understøttelse, som de formentlig kunde faa af Staten. Som Følge deraf var Udvalget blevet enig med den daværende Kultusminister om, at man foreløbig vilde standse med de Understøttelser, man hidtil havde givet, og at, hvis man for Frem-